

Udviklingen på det specialiserede socialområde,

v/ Janet Samuel, Kontorchef,
Beskæftigelse, Integration,
Social, KL

- Ekspertudvalgets rapport og anbefalinger
- De politiske aftaler
- Status for initiativer
- Det, vi arbejder videre med
- Spørgsmål

Ekspertudvalgets opgave

Anbefalinger til at sikre en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling på socialområdet

Fem fokusområder

1. Udgiftsudviklingen
2. Styrket forebyggelse
3. Fokus på kerneopgaven
4. Virksom socialpolitik
5. Progression og livskvalitet for borgeren

Ekspertudvalgets analyse af det overordnede udfordringsbillede

KL

- Udgiftsstigningerne afspejler ikke politiske beslutninger på hverken nationalt eller kommunalt niveau.
- Komplexitet og uklare regler gør det uoverskueligt for både myndigheder og borgere.
- Viden om effekter af indsatser er begrænset.

Ekspertudvalgets blik på udgiftsudviklingen

- De samlede offentlige udgifter til socialområdet er steget fra 55,2 mia. kr. i 2018 til 59,7 mia. kr. i 2022.
- Udgiftsvæksten på socialområdet er særligt drevet af voksenområdet, herunder stigende udgifter til botilbud på voksenområdet.
- I perioden er udgifterne til botilbud (§§ 107-108, § 85) steget med 12 pct., mens antallet af borgere i botilbud er steget med 4 pct.

Udfordringsbilledet i forhold til udgiftsudviklingen

Politisk prioritering,
styring og
forventningsafstemning

- **Deludfordring 1**
Utydelige rammer

Levering af de sociale
indsatser

- **Deludfordring 2**
Rette tilbud til
borgeren

Markedet for køb og
salg af botilbudspladser

- **Deludfordring 3**
Sammenhæng mellem
pris og kvalitet
- **Deludfordring 4**
Rette kapacitet

Ekspertudvalgets anbefalinger spor 1

Spor 1. Vi skal vide, hvad der driver udviklingen i udgifterne og borgernes indsatser

1. Revision af serviceloven

2. Tydeliggørelse af rækkevidden for de enkelte reglers anvendelse

3. Nye rammer for kapacitetsstyring og etablering af botilbudspladser til borgere med særligt komplekse behov

Spor 1 fortsat

4. Udvikling af nyt takstsystem for socialområdet

5. Hensigtsmæssig udvikling af botilbudskapaciteten

6. Bedre understøttelse af match mellem borger og botilbud

7. Revision af magtanvendelsesreglerne

8. Bedre styring på krisecenterområdet

Ekspertudvalgets anbefalinger spor 2-3

Spor 2. Vi skal vide hvilken forebyggelse, der kan hjælpe borgeren, før problemerne vokser

9. Øget fleksibilitet for tilpasning af forebyggende indsatser efter barnets lov

10. Større fokus på understøttelse af overgangen til voksenlivet for udsatte unge

11. Etablering af en statslig resultatbetalingsfond

12. Opbygning og udbredelse af viden om forebyggende indsatser

Spor 3. Fokus på kerneopgaven

13. Regelforenklinger i sagsbehandlingen og mere tid til kerneopgaven

14. Forenkling af tilsyn gennem ny model for socialtilsynets tilsyn med sociale tilbud

Ekspertudvalgets anbefalinger spor 4-5

Spor 4. Vi skal gøre det, der virker

15. En ny og sammenhængende forskningsstrategi på socialområdet

16. En ny data- og digitaliseringsstrategi på socialområdet for 2025-2030

17. En styrket formidling og anvendelse af viden i praksis på socialområdet

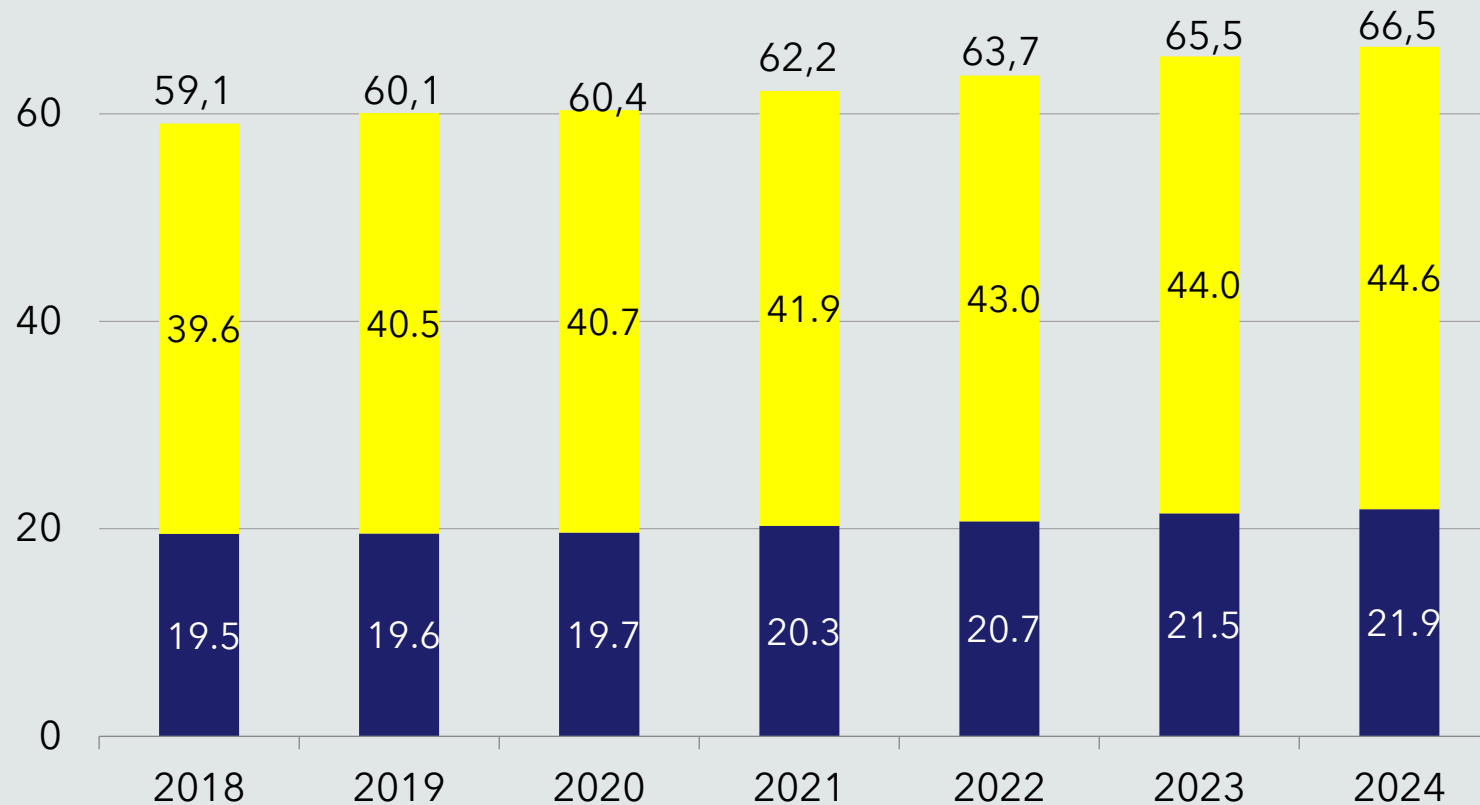
Spor 5. Progression for borgeren

18. En fortsat omstilling mod principperne i den socialfaglige tilgang recovery-orienteret rehabilitering på det samlede sociale voksenområde

19. Afdække erfaringerne med at anvende standardiserede mål, som kan bruges til at følge borgerens livskvalitet og progression

Udgiftsstigning er bagtæppe for ØA-delaftale og politisk aftale

Mia. kr. 25-pl

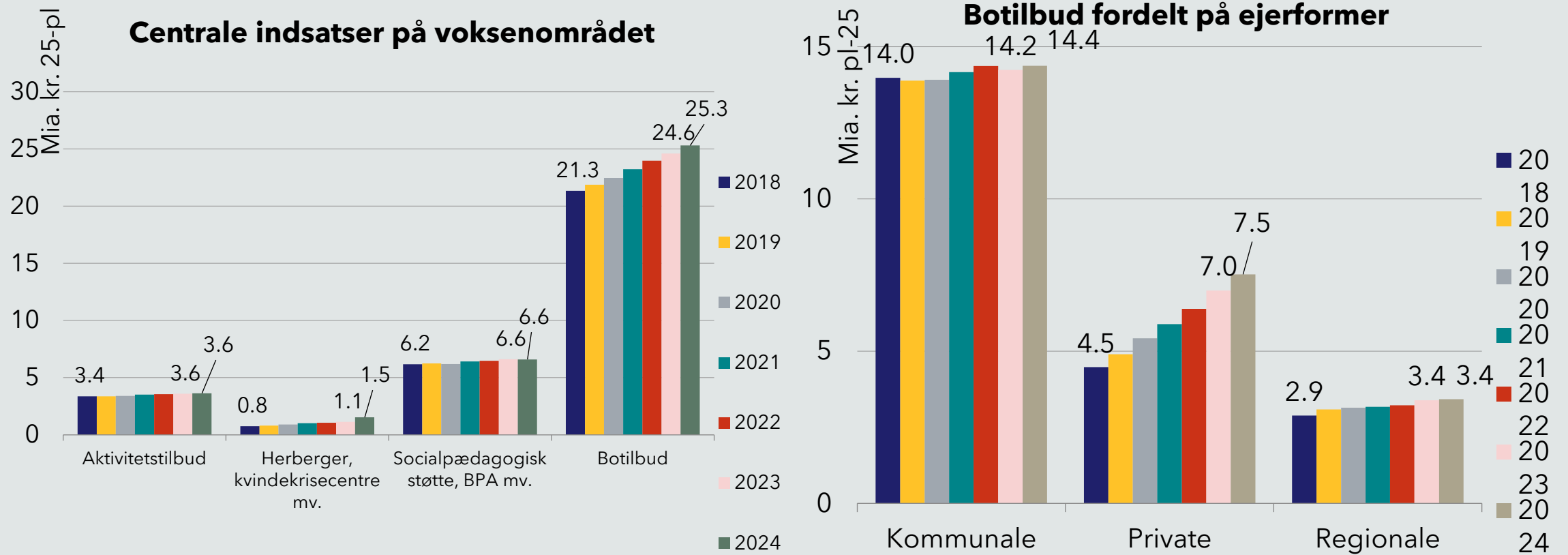
■ Voksenhandicap

■ Udsatte børn og unge

- 7,4 mia. kr. i perioden
- 5,0 mia. kr. på voksenområdet
- 1,2 mia. kr. årligt

Kilde: Danmarks Statistik, opgavekorrigeret

Botilbud driver fortsat væksten blandt de centrale indsatser på det specialiserede voksenområde

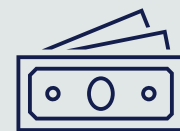
Kilde: Danmarks Statistik, ikke-opgavekorrigeret

Aftaler på socialområdet

KL

Delaftale på socialområdet
om kommunernes
økonomi

Økonomiaftalen for 2025

Rammeaftale om
handicapområdet

Rammeaftale om handicapområdet

- Aftale mellem regeringen og Det Radikale Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti i maj 2024 med 25 initiativer
- Allonge om aftale mellem regeringen og KL om økonomi

KL

Sammen om Handicap

- Dialogforum med deltagelse af KL, DR, DH, SUMH, SL, DS, FOA, LOS, Selveje Dk

Initiativer på kort sigt

1. Forenkling af merudgiftsydelsen
2. Specialeplanlægning på handicapområdet
2b. Takstmodel for hele det specialiserede socialområde
3. Særligt dyre enkeltsager
4. Revision af magtanvendelsesreglerne
5. Indførelse af beløbsgrænse for alternative tilbud
6. Effektivisering af socialtilsyn
7. Forenkling og mere tillidsbaseret visitation til hjælpemidler
8. Øget inddragelse af brugere og pårørende
9. Handicapuge og samfundskampagne
10. Handlingsplan om uddannelse og beskæftigelse
11. Uddannelseskrav på sikrede tilbud
12. Løft af datagrundlaget på socialområdet
13. Ændrede regler for at forblive på botilbud for ægtefæller til afdøde borgere
14. Ekspertudvalgets anbefalinger
15. Justering af BPA-ordningen
16. Forløbsanalyse af borgerens vej gennem systemet
17. Enklere og mere smidig sagsbehandling
18. Afdækning af brug af attester mv. i forbindelse med ansættelse

Hvad står der i aftalerne?

- Tydeliggørelse af hensyn i Serviceloven og rækkevidden i enkelte paragraffer/afgørelser
- Kapacitetsstyring for borgere med komplekse behov
- Nyt takstsystem
- Hensigtsmæssig udvikling af botilbudskapaciteten
- Bedre match mellem borger og tilbud
- Revision af magtanvendelsesreglerne
- Øget fleksibilitet for tilpasning af forebyggende indsatser efter barnets lov
- Regelforenklinger i sagsbehandlingen
- Ny tilsynsmodel
- Ny data- og digitaliseringsstrategi

Reviderede regler om magtanvendelse

- Færre og enklere registreringer og indberetninger
- Mulighed for mere effektiv brug af personalets tid og for at skærme borgere og yde omsorg
- Trådte i kraft 1. juli 2024 og yderligere elementer 1. januar 2025

Politiske aftaler forår 2025

- ✓ En markant forenkling af merudgiftsydelsen
- ✓ En ny tilsynsmodel, hvor tilsynene afspejler det reelle behov
- ✓ Beløbsgrænse for valg af alternative tilbud
- ✓ Nye regler for ægtefæller i botilbud

Merudgiftsydelse bliver til kompensationsydelse

- Merudgiftsydelse forenkles og ændrer navn til kompensationsydelse
- Udmålingen bliver ens på børne-, unge- og voksenområdet
- Loven skal træde i kraft den 1. juli 2025 med en overgangsperiode på to år

Effektivisering af socialtilsyn

- Tilsynstrykket skal reduceres med 30 pct og være mere risikobaseret
- Kravet om årlige tilsynsbesøg i alle tilbud og plejefamilier afskaffes
- Socialtilsynets kvalitetsmodel reduceres, og der indføres en binær kvalitetsscore
- Loven skal gælde fra den 1. januar 2026

Beløbsgrænse for alternative tilbud

- Beløbsgrænse for meromkostninger for borgerens frie valg af alternative længerevarende botilbud på 10 pct.
- Solnedgangsklausul i 2027 ved forventet nyt takstsystem
- Uafhængig kontrolenhed kan kontrollere takstfastsættelse

Mulighed for opsigelse af ægtefælle mv. fra et længerevarende botilbud

- Mulighed for at sætte en tidsgrænse på tre måneder for at en efterlevende kan forblive i et længerevarende botilbud
- Kan øge kommunernes fleksibilitet og prioriteringsrum ift. botilbudspladser
- Skønnes ikke at have betydelige økonomiske konsekvenser

KL

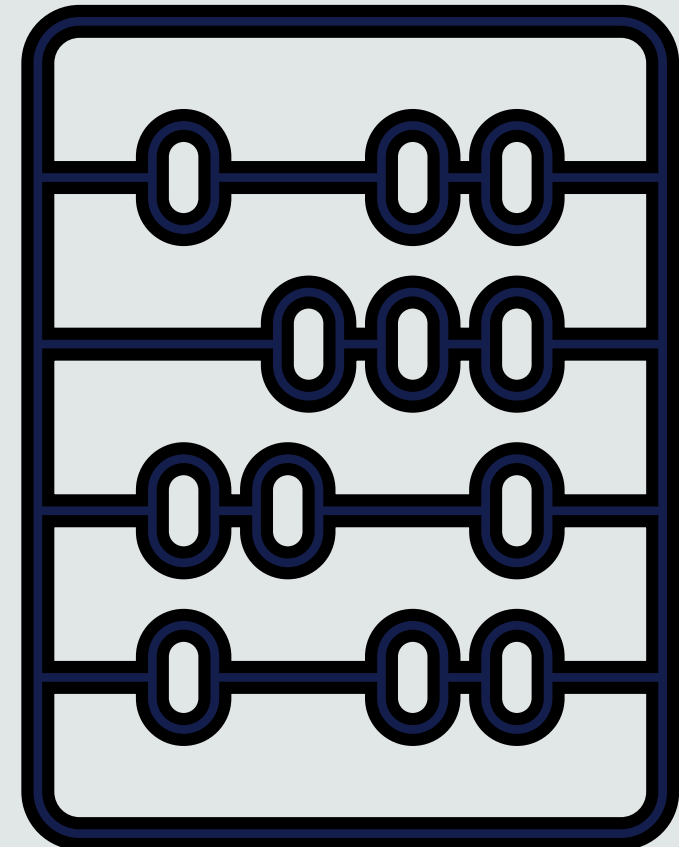
Vi arbejder videre
med initiativer aftalt
i ØA-delaftale

Takstlofter for krisecentre og herberger

- Oprindeligt planlagt lovforslag fremsat ultimo februar 2025 – udskudt

Afgørende at:

- Takstlofterne sættes hensigtsmæssigt
- Takstlofter på herberger er et element i en samlet model for styring af kapaciteten

Nye rammer for borgere med særligt komplekse problemstillinger

Bedre udbud af botilbudspladser gennem styrket kapacitetsstyring og koordinering

- Udvikle modeller for nye rammer
- Mulighed for at fastsætte takstlofter
- Status for botilbudspuljen

Ny takstmodel for botilbud

- Forbedre sammenhængen mellem kvalitet og økonomi
- Forbedre kommunernes udgiftsstyring og mulighederne for politisk prioritering
- Sikre gennemsigtighed og sammenlignelighed
- Understøtte regulering af prisfastsættelse

Beløbsgrænse for alternative tilbud

- Beløbsgrænse for meromkostninger for borgerens frie valg af alternative længerevarende botilbud på 10 pct.
- Solnedgangsklausul i 2027 ved forventet nyt takstsystem
- Uafhængig kontrolenhed kan kontrollere takstfastsættelse

KL

Mulighed for opsigelse af ægtefælle mv. fra et længerevarende botilbud

- Mulighed for at sætte en tidsgrænse på tre måneder for at en efterlevende kan forblive i et længerevarende botilbud
- Kan øge kommunernes fleksibilitet og prioriteringsrum ift. botilbudspladser
- Skønnes ikke at have betydelige økonomiske konsekvenser

Styringsmæssige opmærksomhedspunkter

Ændringer på socialområdet skal realiseres for at skabe råderum og dæmpe udgiftsvækst

KL

Opmærksomhedspunkter

- Lavere takstfinansiering (fx socialtilsyn og magtanvendelse) og mindre administration (fx magtanvendelse og merudgiftsydelse) kræver dialog og justeringer for at have effekt
- Følg eventuelt de ”store lovændringers vej” i Folketinget og forbered din organisation
- Risiko for at regelændringer ikke fører til ændringer i praksis og lettelser af takst eller administration
- De frigivne ressourcer kræver aktiv handling, hvis det skal føre til færre udgifter – og ikke alene øget service.

Hvad vil mindre kontrol og registrering betyde hos jer?

- Regelændringerne kan føre til øget serviceniveau eller færre udgifter
- Bedre ressourcestyring eller frigørelse af personaleressourcer
 - Lavere objektiv finansiering (socialtilsyn)
 - Lavere takstfinansiering (socialtilsyn og magtanvendelse)
 - Mindre administration (magtanvendelse og merudgiftsydelse)
- Mulighed for bedre service og omsorg til borger, pårørende mv.

Hvad kan I arbejde med?

- Styrket tværkommunalt samarbejde - KKR-Sjælland – fælleskommunale principper
- Implementering
- Hvad driver udgifterne
- Samspil mellem områder – fx TAF og skolevægring
- Hvad skal kendetegne god kvalitet – både myndighed og udfører
- Overgang barn-voksen
- Fokus på progression
- Fokus på det personrettede tilsyn og opfølgning
- Forebyggelse og investeringstankegang
- Data, data, data

Ny
publikation
på vej

Sæt politisk retning for en bæredygtig udvikling på socialområdet

12 anbefalinger til at skabe politisk
handlerum på socialområdet

KL

Formålet med anbefalingerne

- Tydeliggøre **det politiske handlerum** med konkrete og handlingsanvisende greb
- Sætte fokus på **samspeilet mellem politikere og forvaltning** – hvem har hvilke opgaver?
- Give **konkrete eksempler** på kommuner, som skaber resultater

Tag politisk stilling

Udnyt potentialerne i den nye lovgivning, som skaber bedre rammer for økonomisk styring

Afstem og skab politisk tydelighed om det lokale serviceniveau

Tilpas tilbudsvifte og kapacitet, så den matcher borgernes behov

Styrk det tværfaglige samarbejde på tværs af fagområder og udnyt kompetencer og viden på tværs af organisationen

Styrk faglighed og kvalitet i indsatserne med fokus på borgerens udvikling og ressourcer

Vær med til at styrke det tværkommunale samarbejde og sæt fokus på fælles kapacitetsopbygning og tilgange til markedet på socialområdet

Samarbejde med forvaltningen

Gør budgettet til et aktivt styringsværktøj med konkrete forudsætninger om pris og indsatser

Stil krav om brugen af data og få indsigt i, hvad der driver udgifterne lokalt

Lad støttebehov og ikke diagnoser styre indsatsen

Sæt fokus på faglige og økonomiske hensyn i visitation

Vær nysgerrige på forskellige måder at måle effekt og progression i indsatserne

Styrk jeres indkøbspraksis og skab gennemsigtighed mellem pris og kvalitet

Første møde i
Ekspertudvalget

Ekspertudvalgets
første delrapport

Ekspertudvalgets
endelige rapport

Aftale om
ØA22

Aftale om
ØA24

Delaftale
om ØA25

Ikrafttrædelse og
implementering...

Juni 2021

Juni 2022

Juni 2023

Maj 2024

April 2025

2026/2027

Lovforslag om
magtanvendelse

Lovforslag om ændring
af merudgiftsydelsen

Lovforslag om ændring
af socialtilsyn

Øvrige lovforslag

Forventet lovforslag
om nyt takstsystem,
komplekse borgere og
specialeplanlægning

Botilbudspulje

Forventet lovforslag
om takstlofter og
kapacitetsstyring

Nye rammer for socialområdet

KL > Social > Reformspor på socialområdet

SocialReform

Politiske aftaler på socialområdet

Regeringen og KL indgik i maj 2024 en delaftale på det specialiserede socialområde som led i økonomiforhandlingerne for 2025. Desuden har regeringen med flere partier indgået en rammeaftale om udvikling af handicapområdet.

SocialReform

Inspiration til bedre styring på socialområdet

En oversigt over udvalgte artikler og værktøjer, der kan inspirere til bedre styring på socialområdet.

SocialReform

Centrale initiativer på socialområdet

Her finder du en samlet oversigt over status for udviklingen og implementeringen af de initiativer på socialområdet, som blev aftalt i delaftalen om socialområdet i forbindelse med ØA25 samt i rammeaftalen på handicapområdet i 2024.

KL